

JOAN F. MIRA

“A la Roma renaixentista –a la via del Corso, a la plaça de Sant Pere, al Testaccio– corrien toros i altres bèsties amb una freqüència i afició possiblement superior a la dels països hispànics. La meua indiferència, per tant, no és una qüestió nacional: en gran part del País Valencià, en alguna part de Catalunya, els bous de carrer i els de plaça són tan autòctons com a Castella, Andalusia o Portugal”

Bous

He de confessar que, en un altre temps, m'agradaven els bous. No els bous de plaça de bous, sinó els bous de carrer, els embolats, les vaques soltes. No he assitit mai en persona (per televisió, sí: pura curiositat científica) a allò que se'n diu una “corrida”, amb tot el ritual suposadament estètic, tan espanyol i tan clàssic: m'interessen ben poc. I no oblide tampoc que jugar amb bous, córrer bous o fer maleses amb els bous o davant dels bous (“bous” en diem els valencians, en altres llocs en diuen més correctament “toros”) és una activitat que, en altres segles, era bastant general, almenys als països del sud europeu. A la Roma renaixentista –a la via del Corso, a la plaça de Sant Pere, al Testaccio– corrien toros i altres bèsties amb una freqüència i afició possiblement superior a la dels països hispànics. La meua indiferència, per tant, no és una qüestió nacional: en gran part del País Valencià, en alguna part de Catalunya, els bous de carrer i els de plaça són tan autòctons com a Castella, Andalusia o Portugal. Tampoc no m'emocionen els protectors d'animals, que es commouen davant del breu patiment de la bèstia: moltes més bèsties pateixen, més llargament, començant pels pollastres de granja que mengem. I, de tota manera, si a mi m'agradaven els bous de carrer, era segurament per una mena d'empatia antropològica, o com en vulguem dir. Fa molts anys jo passava molt de temps en alguns pobles, vivia amb la gent, observava, estudiava, preparava una tesi doctoral, escrivia articles acadèmics sobre aquelles petites societats rurals, gent de muntanya que encara mantenia en gran mesura una cultura tradicional completa. I feien bous: en feien pocs, només la setmana de la festa grossa, i els bous tenien un gust aspre i violent de celebració comunal, de ritual íntim del poble, alguna cosa de perfum espès, de fusta tallada i de corda d'esparg per fer les barreres, d'homes que “anaven per davant” a buscar l'animal, d'arribada solemne de la bèstia. En temps del franquisme els bous de poble i de carrer estaven formalment prohibits, no sé per quina raó, però igualment es feien, tolerats pel governador de torn, i al programa de festes apareixien invariablement com a “exhibición de ganado vacuno”. Entraven les vaques, corria la gent, i a la nit d'un sol dia hi havia un sol bou embolat. M'estalviaré interpretacions més o menys etnològiques: només diré que la festa del bou de mitjanit era del tot completa si era un animal “verge”, mai no usat, si era comprat i per tant el mataven, si l'endemà de matí repartien per les cases la carn del bou mort. I no continuaré.

Llavors, torne a dir que per respecte o per impacte, els bous de poble m'agradaven molt, i no només com a espectador: n'he corregut uns quants! Després, però, vingué el progrés, la modernització de tot, l'eficàcia de l'administració municipal, i sobretot l'abundància de diners i les ganes de fer-ho tot més gros, d'exhibir i d'exhibir-se. Ara, per tant, els pobles i les viles del País Valencià fan dies i dies de bous, setmanes i setmanes de vaques, una invasió bovina que ocupa carrers i places com si no hi haguera festa possible sense ramats sencers de bèsties grosses, de matí, de vesprada i de nit. Les comissions o els ajuntaments porten animals de ramaderies de renom, grossos, caríssims, inútils per a la forma antiga de la festa. Els carrers i les places s'omplen de milers de veïns i més milers de visitants, una massa vociferant i anònima, una nova barbàrie que s'escampa: s'escampa en festes de bous, en falses tradicions de renovada i extensa insensibilitat, en places i carrers plens d'immundícia després de l'alcohol obligat i massiu. Acabe de llegir al diari que enguany, fins al 31 de juliol, s'han “celebrat” al País Valencià 897 “festes” de bous, i fins a finals d'any n'hi haurà un altre miler llarg. Un absolut desastre, sense comptar morts i lesionats: tres cadàvers, fins ara, cinquanta-cinc ferits, i continua. No m'agraden, aquests bous, no m'agraden aquestes festes: em quede a casa, esolte música, no puc fer-hi res.